

Лілія Микитчук,

здобувачка другого (магістерського) рівня вищої освіти
спеціальності 016 Спеціальна освіта
Житомирського державного університету імені Івана Франка

Людмила Котлова,

кандидатка психологічних наук,
доцентка, завідувачка кафедри психології, логопедії
та інклюзивної освіти
Житомирського державного університету імені Івана Франка

**ВИКОРИСТАННЯМ ПРИЙОМІВ ЗДОРОВ'ЯЗБЕРІГАЮЧИХ
ТЕХНОЛОГІЙ У РОБОТІ ЛОГОПЕДА В ЗАКЛАДІ
ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ**

Формування здорового способу життя у дітей дошкільного віку є пріоритетним завданням освітніх закладів. Сучасні дослідження свідчать, що здоров'язберігаючі технології не тільки сприяють фізичному розвитку дітей, але й мають позитивний вплив на їх психоемоційний стан. В умовах дошкільного закладу особливу увагу слід приділяти створенню комфортного і безпечного середовища, яке буде підтримувати і розвивати здоров'я дитини, а також формуватиме у неї навички здорового способу життя з раннього віку.

Логопедична робота, спрямована на корекцію мовленнєвих порушень, має величезне значення для розвитку мовленнєвої компетенції дитини, її соціальної адаптації та успішної комунікації. З кожним роком кількість дітей з мовленнєвими порушеннями зростає, що вимагає від логопедів постійного пошуку нових і ефективних методик роботи. Впровадження здоров'язберігаючих технологій у логопедичній практиці дозволяє не лише покращити результати корекції мовлення, але й сприяє загальному оздоровленню дітей, зменшуючи ризик виникнення вторинних порушень. Здоров'язберігаючі технології, такі як фізичні вправи, релаксаційні техніки, арт-терапія, біоенергопластика та інтерактивні методики, мають велике значення для комплексного розвитку дитини [4]. Вони допомагають створити оптимальні умови для навчання і розвитку, знімають психоемоційне напруження, підвищують мотивацію дітей до занять, що є надзвичайно важливим у процесі корекційної роботи. Таким чином, актуальність дослідження впливу здоров'язберігаючих технологій на

логопедичну роботу з дітьми дошкільного віку є беззаперечною та обґрунтованою.

Однак у процесі логопедичної роботи потрібно враховувати деякі проблеми, які потребують уваги та вдосконалення. Найбільш важливими є необхідність удосконалення методів оцінювання, управління часом та взаємодії з батьками дошкільнят [2]. Ці аспекти є ключовими для покращення ефективності логопедичного процесу та досягнення більш високих результатів. На що і буде спрямоване наше дослідження.

Принагідно зауважити, що важливим є факт визначення напряму дослідження, яке має бути спрямоване на вивчення ефективності застосування фізичних вправ під час логопедичних занять. Цей напрям дослідження має фокусуватися на використанні фізичних вправ для розвитку дихання, артикуляції, координації рухів та інших навичок, пов'язаних з мовленням. Фізичні вправи можуть бути корисним інструментом у логопедичній роботі, оскільки вони сприяють активізації рухової активності тіла, включаючи області, пов'язані з мовленням. Виконання спеціально підібраних фізичних вправ може допомогти покращити дихання, зміцнити артикуляційні м'язи, поліпшити координацію рухів та сприяти загальному розвитку мовлення [3]. Дослідження містить застосування ігор з елементами рухливої активності для формування навичок фонематичного слуху. Фонематичний слух - це вміння розрізняти та розпізнавати звуки мови. Використання ігор, які поєднуються з руховою активністю, може стимулювати розвиток фонематичного слуху у дітей. Такі ігри можуть включати різноманітні завдання, де діти повинні розпізнавати, виділяти та відтворювати звуки мови, поєднуючи їх з рухами тіла. Метою дослідження є встановлення ефективності застосування фізичних вправ та ігор з елементами рухливої активності в логопедичних заняттях. Дослідження також включає аналіз результатів після впровадження цих методик, порівняння з іншими традиційними методиками логопедичної роботи та оцінку впливу фізичних вправ та ігор на розвиток мовлення у дітей.

Результати цього дослідження можуть мати практичне значення для логопедичної практики та сприяти вдосконаленню методів роботи з дітьми, які мають проблеми з мовленням. Встановлення ефективності фізичних вправ та ігор у логопедичному контексті може допомогти логопедам вибрати

оптимальні методики та підходи для вдосконалення мовленнєвих навичок у дітей дошкільного віку.

Окремо хочеться зупинитися на наступних кроках проведення методики дослідження:

1. Анкетування логопеда: Цей крок включає підготовку анкети для логопеда, щоб виявити фізичні вправи та ігри з руховою активністю, які використовуються на логопедичних заняттях. Логопед заповнює анкету, надаючи інформацію про використані методи.

2. Спостереження: Проводяться спостереження за 3 заняттями тривалістю по 10 хвилин з метою фіксації використовуваних фізичних вправ та ігор. Під час спостережень реєструється, які вправи та ігри використовуються, як вони організовані та яка їх послідовність.

3. Тестування: Проводиться тестування рівня розвитку фонематичного слуху 10 дошкільнят до та після проведення курсу корекції.

4. Анкетування батьків: Проводиться анкетування батьків 10 дітей, щоб оцінити ефективність застосовуваних методів. Батьки заповнюють анкету, в якій вони висловлюють свою думку про результати та користь застосовуваних методів.

5. Інтерв'ю з логопедом: Проводиться інтерв'ю з логопедом з метою отримання детального опису організації занять. Логопед розповідає про методи, стратегії та особливості проведення занять.

6. Контент-аналіз планів занять: Проводиться контент-аналіз планів занять для виявлення наявності фізичних вправ та ігор. Аналізуються плани занять, щоб побачити, які фізичні вправи та ігри входять до програми занять.

7. Статистична обробка результатів: Проводиться статистична обробка результатів тестування до та після корекції. Здійснюються порівняльні аналізи даних, розраховуються показники статистичної значимості.

8. Узагальнення та висновки: Проводиться узагальнення одержаних даних та формуються висновки. Аналізуються результати дослідження, встановлюються взаємозв'язки між методами та їх ефективністю. Формуються висновки, які дозволяють оцінити ефективність обраних напрямів дослідження.

Отже, ця методика дослідження залучає анкетування логопеда, спостереження, тестування, анкетування батьків,

інтерв'ю з логопедом, контент-аналіз планів занять, статистичну обробку результатів та узагальнення. Комбінація цих методів дозволяє отримати комплексну інформацію про використані фізичні вправи та ігри на логопедичних заняттях, ефективність методів та рівень розвитку фонематичного слуху у дітей.

Беручи до уваги власний досвід, під час впровадження зазначених методів в одному з дошкільних закладів Житомирщини та виконання практичних завдань, нами було зроблено декілька важливих спостережень та отримано цінний досвід, який можна узагальнити в наступний висновок.

Самоаналіз проходження практики показав, що цей період був корисним і плідним для отримання практичного досвіду у роботі з дітьми дошкільного віку. Виконання практичних завдань дозволило систематизувати теоретичні знання та навички, отримані в ході навчання. Узагальнення теоретичної бази підтвердило актуальність обраної теми "Логопедична робота в дошкільному закладі з використанням прийомів здоров'язберігаючих технологій" і дозволило глибше розкрити практичні аспекти використання цих технологій у роботі з дітьми. Підготовка, організація та проведення дослідної роботи сприяли поглибленню розуміння методик та прийомів логопедичної роботи з дітьми дошкільного віку. Систематизація результатів дослідження допоможе у використанні отриманого досвіду в майбутній практичній роботі з дітьми та батьками.

В проведеному дослідженні було виявлено позитивні результати щодо ефективності логопедичної роботи в дошкільних закладах з використанням прийомів здоров'язберігаючих технологій. Аналіз даних, отриманих під час анкетування, спостережень, тестування дітей, анкетування батьків, інтерв'ю з логопедом, контент-аналізу планів занять, статистичної обробки та узагальнення дозволив зробити наступні висновки:

1. Застосування прийомів здоров'язберігаючих технологій у логопедичній роботі сприяє покращенню фізичного та мовленнєвого розвитку дітей дошкільного віку.

2. Ефективність логопедичних методик була підтверджена позитивними результатами тестування та відгуками батьків, які відзначили покращення у мовному розвитку своїх дітей.

3. Логопеди, які систематично використовують різноманітні вправи та ігри з фізичною активністю та розвитку

слуху, досягають кращих результатів у корекції мовних порушень.

4. Виявлена позитивна динаміка у розвитку дітей свідчить про важливість і ефективність роботи логопеда в дошкільному віці.

Результати дослідження підтверджують важливість застосування здоров'язберігаючих технологій у логопедичній роботі та вказують на необхідність подальшого дослідження та впровадження сучасних підходів у практику роботи з дітьми дошкільного віку.

ЛІТЕРАТУРА

1. Гопкало Ю. Актуальні проблеми психологічної безпеки освітнього середовища в дошкільному навчальному закладі в умовах війни. *Scientific practice: modern and classical research methods*. 2023. URL: <https://doi.org/10.36074/logos-22.12.2023.091> (дата звернення: 10.09.2024).

2. Грицюк І., Міліщук С. Афективні прояви у батьківській поведінці та їх вплив на розвиток дитини дошкільного віку. *Psychological Prospects Journal*. 2021. № 38. URL: <https://doi.org/10.29038/2227-1376-2021-38-38-48> (дата звернення: 10.09.2024).

3. Рібцун Ю. Професійний довідник учителя-логопеда дошкільного навчального закладу. Х.: Вид. група «Основа», 2013. 239 с.

4. Ревть А., Гук О. Арт-терапія у соціально-реабілітаційній роботі з дітьми з особливими потребами. *Молодь і ринок*. 2019. № 7 (174). URL: <https://doi.org/10.24919/2308-4634.2019.176108> (дата звернення: 10.09.2024).